



# Měsíčník EU aktualit

číslo 37,  
říjen 2006

- |                  |   |
|------------------|---|
| <b>strana 3</b>  | Komise je pro větší dotace malým podnikům   |
| <b>strana 4</b>  | Alokace na rozvoj venkova v letech 2007 až 2013 odsouhlaseny                          |
| <b>strana 5</b>  | Vstup do Schengenu se nejspíše odloží   |
| <b>strana 9</b>  | Analýza: Bulharsko a Rumunsko vstoupí do EU k 1.1.2007                                |
| <b>strana 12</b> | Téma měsíce:<br>Bariéry a rizika využívání prostředků z fondů EU v letech 2007 – 2013 |



#### EU OFFICE

Česká spořitelna, a.s.  
Poláčkova 1976/2  
140 00 Praha 4  
tel.: +420 261 073 308  
fax: +420 261 073 004  
[EU\\_office@csas.cz](mailto:EU_office@csas.cz)  
<http://www.csas.cz/eu>

Petr Zahradník  
manažer EU Office  
+420 261 073 019  
[pzahradnik@csas.cz](mailto:pzahradnik@csas.cz)

Jan Jedlička  
+420 261 073 484  
[jjedlicka@csas.cz](mailto:jjedlicka@csas.cz)

Alena Smolíková  
+420 261 073 308  
[asmolikova@csas.cz](mailto:asmolikova@csas.cz)

pod záštitou p. Pavla Kysilky  
člena představenstva České spořitelny

Vážení čtenáři,

období konce léta a počátku podzimu je již tradičně i obdobím, kdy se pracovní rychlost fungování institucí Evropské unie po dlouhém létě opět dostává do plných obrátek. Přestože letošní léto z tohoto pohledu zdaleka odpočinkové nebylo (zejména z pohledu země, připravující se vlastně na své první plnohodnotné programovací období využívání fondů EU), tempo zářijové se s tím srpnovým dá těžko srovnat.

Z pohledu České republiky i celoevropského kontextu je možné říci, že množství zářijových událostí mohly dominovat přibližně tři.

První je fakt, že Rumunsko i Bulharsko již byly fakticky shledány vhodnými pro to stát se prvního ledna příštího roku plnoprávným členem EU. Druhou je sice oficiálně nedeklarované, ale zřejmě nyní realistické vyhodnocení faktu, že naše země nepřijme euro v původně stanoveném termínu do roku 2010. A třetí pak zveřejnění Pozičního dokumentu Evropské komise k návrhu Národního strategického referenčního rámce České republiky, jako první oficiální reflexe výkonné instituce EU k probíhajícímu procesu přípravy naší země na využívání fondů EU v rámci Strukturální a kohezní politiky.

Přestože lze hovořit stále o značně podmíněném a limitovaném vyzvání k členství, lze považovat za jistotu, že EU od prvního dne roku 2007 rozšíří počet svých členů na 27. Přestože vůči členství dvou balkánských zemí stále existují jisté výhrady, jejich řešení již bude nadále probíhat v rámci jejich členství.

Pracovní schůzka premiéra Topolánka a guvernéra centrální banky Tůmy vedla rovněž k výstupu, který vlastně nikoho moc nevzrušil: že totiž Česká republika vlastně může rezignovat na ambici zavedení společné měny euro i na svém území jako zákonného platidla. Oba pánové se shodli na tom, že vstup do mechanismu ERM-2 v roce 2007 není na pořadu dne. Za základní příčinu byla označena naše slabá fiskální disciplína, jež ohrožuje splnění kritéria veřejného deficitu k HDP na úrovni 3 %. Lze se však domnívat, že Češi zkrátka do eurzóny nespěchají; pokud by o to stáli a pokud by se to stalo politickou i veřejnou prioritou, zlepšení stavu veřejných financí ve střednědobém časovém horizontu by nemělo být neřešitelným problémem.

A konečně, pozice Evropské komise k Národnímu strategickému referenčnímu rámci (viz dále Téma v tomto čísle) znamená objektivní zhodnocení jeho stavu. Jedná se určitě o dokument použitelný, nicméně hodný dopracování. Analyticky velmi slušně zpracovaný, nicméně s chybějícím propojením jeho jednotlivých kapitol, s existencí mnoha obsahových překryvů a nedostatečným respektováním některých zásadních strategických dokumentů, přijatých na úrovni EU. Význam tohoto hodnocení vlastně spočívá v tom, že určuje, kdy přibližně budeme moci fondů EU v příštím programovacím období využívat; čím více dodělávek, tím větší zpoždění.

Ať je to zpoždění co nejkratší a naše členství v EU co nejefektivnější, přeje na sklonku babího léta

Petr Zahradník

Projekt byl uskutečněn za finanční podpory Úřadu vlády ČR v rámci realizace Koncepce informování o evropských záležitostech v ČR



Eurokop.cz  
Eurofon 800 200 200  
Eurocentra

Za podpory Odboru  
pro informování o evropských  
záležitostech Úřadu vlády ČR

## ZDANĚNÍ A CELNÍ UNIE

### Rozšíří se směrnice o zdaňování úroků na mimoevropské státy?

Evropská komise uvažuje o vyjednávání s mimoevropskými daňovými ráji typu Hongkong, Singapur a Macao s cílem **zdanit vklady občanů EU v těchto zemích**. Rozhodnutí je způsobeno patrným trendem poslední doby, kdy stále více občanů Evropské unie s cílem vyhnout se zdanění přesouvají své úspory do těchto asijských daňových rájů. Podle odhadů, které má Komise k dispozici, pouze Němci přesunuli z Evropy do Asie více než 500 miliard euro úspor.

Tento trend byl posílen po aplikaci směrnice o zdaňování úrokových příjmů z úspor, jejíž požadavky se od 1. července 2005 po vzájemné dohodě vztahují i na evropské „daňové oázy“ jako je Švýcarsko, Lichtenštejnsko, Monaco, San Marino, Andorra a závislá britská a nizozemská území. Podstatou směrnice je zavedení mechanismu, jehož prostřednictvím **budou banky hlásit finančním úřadům v ostatních členských státech úrokové výnosy jejich občanů**. Systému se neúčastní Belgie, Rakousko a Lucembursko a všechny nečlenské výše uvedené státy, jenž místo výměny informací ostatním členským státům musí aplikovat srážkovou daň z úroků z vkladů. Tři čtvrtiny výnosu této daně poté anonymně převedou finančnímu úřadu země, kde je vkladatel rezidentem.

Cílem komisaře pro daňové záležitosti László Kováce je vyjednat také s **mimoevropskými offshorovými centry zahrnutí do působnosti mechanismu daného směrnici**. Jedná se zejména o tyto země: Hongkong, Singapur, Bahrajn, Bahamy, Kanada, Dubai, Macao a Japonsko. K případnému vyjednávání však nejprve musí dát souhlas Rada.

Příliš nevěříme, že se tato iniciativa eurokomisaře Kováce setká s úspěchem. Ve státech typu Hongkong či Singapur je bankovní tajemství pečlivě stráženo a finančnictví je jedním z hlavních ekonomických činností, **přijetí podmínek daných směrnici je proti jejich zájmům**. Navíc na rozdíl od evropských „daňových rájů“, kterým Evropská unie nabídla přístup na jednotný vnitřní trh či zahrnutí do podpůrných politik EU, nemůže Komise v rámci vyjednávání přijít s podobně silným argumentem.

[http://ec.europa.eu/taxation\\_customs/taxation/personal\\_tax/savings\\_tax/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/personal_tax/savings_tax/index_en.htm)

### Komise chce zvýšit daně na alkohol

Ceny alkoholu v Evropské unii by mohly mírně vzrůst. Evropská komise totiž **navrhla zvýšit minimální spotřební daň na alkohol o 31 %** za účelem valorizace inflace, sazby daně jsou totiž dány v absolutních číslech na jednotku objemu. Nad stanovenou minimální hranicí si mohou členské země stanovit vyšší spotřební daně samy, v závislosti na domácích podmínkách.

Odliv úspor z Evropy s cílem uniknout účinnosti směrnice o zdaňování úrokových příjmů vede Evropskou komisi ke snaze vyjednat rozšíření její působnosti i na mimoevropské daňové oázy. Cílem nejnovějšího návrhu komisaře pro vnitřní trh McCreevyho je zpřehlednění systémů povolování fúzí a akvizic ve finančním sektoru. Evropský soudní dvůr ve sporu Komise s Nizozemskem rozhodl, že používání tzv. „zlatých akcií“ je v rozporu s principy jednotného vnitřního trhu a omezují volný pohyb kapitálu.

Minimální sazby spotřební daně na alkoholické nápoje jsou definovány ve směrnici z roku 1992. V roce 2004 Komise v rámci revize směrnice konstatovala, že pokud se má udržet reálná výše spotřebních daní, členské státy by měly pravidelně **upravovat její výši o inflaci**. Na to zareagovala Rada EU, která v loňském roce vyzvala Komisi k předložení novely zmíněné směrnice.

### Navrhované změny minimálních změn spotřební daně

výrobek	měrná jednotka	současná sazba	navrhovaná sazba
víno	láhev 0,7 litru	0 €	0 €
pivo	0,5 litr 12,5 stupň. piva	0,0467 €	0,0612 €
silná vína*	láhev 0,7 litru	0,315 €	0,413 €
lihoviny	0,7 litr 40% alkoholu	1,54 €	2,017 €

Zdroj: Evropská komise, \*) např. portské

Směrnice by měla začít platit již od 1. ledna 2008. Pro státy, kde by jednorázové zvýšení sazby znamenalo velký cenový skok, je připraveno **přechodné období s možností postupného zvyšování sazby do roku 2010**. V současnosti jsou však ve většině členských států skutečné sazby daně vyšší než ty minimálně požadované. V České republice by se zvýšení minimální daně týkalo pouze piva. Zvýšení daně o 21 % by u půllitru 12,5 stupňového piva představovalo zdražení o 0,0105 eura, tedy o 30 haléřů.

Pro přijetí směrnice je potřeba jednomyslné hlasování v Radě, **každý členský stát má tudíž právo veta**.

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1165>

### Evroparlament pro reformu zdaňování aut

Evropský parlament podpořil zrušení poplatků za registraci osobních aut v celé EU. Poplatky má podle návrhu Evropské komise **postupně během deseti let nahradit roční silniční daň**. Její výše má záviset na objemu emisí CO2 a spotřebě paliva: čím šetnější vůči životnímu prostředí, tím nižší daň.

Europoslanci se během projednávání nechali slyšet, že smyslem návrhu není zavedení nových daní, ale jejich **restrukturalizace s vazbou na ekologická kritéria**. Zároveň zrušení poplatků za registraci je prospěšné pro bezpečnost na silnicích a pro životní prostředí, jelikož vede k rychlejší obnově vozového parku. Patrně hlavním smyslem zavedení harmonizace zdanění osobních automobilů je **zamezení dvojímu zdanění občanů**, kteří se stěhují z jednoho státu unie do druhého, neboť musí svůj automobil v nové zemi přeregistrovat, a srovnání daňových podmínek pro prodejce aut v jednotlivých členských státech.

Parlament dále oproti předlohy z pera Komise schválil pozměňovací návrh, že „v zájmu zachování klasických vozidel a veteránů nebrání nic v této směrnici členským státům **vyjmout vozidla stará alespoň 20 let z placení silniční daně**“.

U poplatků za registraci jsou nyní používané výchozí částky natolik rozdílné, že se jejich výše v extrémních případech pohybuje v rozpětí od 0 až po 180 % ceny vozu před zdaněním. To podle Komise **ztěžuje řádné fungování vnitřního trhu**, výrazně přispívá k cenovým rozdílům, udržuje vysoké maloobchodní ceny a ztěžují občanům s nižšími příjmy výměnu starého vozidla za nové.

Parlament se k navrhované legislativě – podobně jako u většiny daňových otázek – vyjádřil v rámci konzultační procedury. **Rozhodující slovo bude mít Rada EU**, která musí navrhovanou směrnici schválit jednomyslně, její přijetí proto v nejbližší době nepředpokládáme.

[http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress\\_page/062-10285-247-09-36-910-20060901IPR10225-04-09-2006-2006-false/default\\_cs.htm](http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/062-10285-247-09-36-910-20060901IPR10225-04-09-2006-2006-false/default_cs.htm)

## JEDNOTNÝ VNITŘNÍ TRH

### Schvalování fúzí a akvizic bank se zpřehlední

Omezení protekcionismu a politického zasahování v bankovním sektoru a podpora **vytvoření skutečného pan-evropského finančního sektoru** je cílem návrhu nové legislativní iniciativy Evropské komise. Podstatou připravované směrnice je zpřísnění postupů, jimiž se musí řídit orgány dohledu členských států při posuzování navrhovaných fúzí a akvizic v bankovníctví, pojišťovnictví a v sektoru cenných papírů. Stávající předpisy totiž umožňují orgánům dohledu zablokovat fúze a akvizice, pokud dospějí k názoru, že by mohlo být ohroženo „řádné a obezřetné řízení“ cílové společnosti.

Navrhovaná nová směrnice stanovuje přesný seznam kritérií pro posuzování nabývajících společností, jako jsou:

- pověst navrhovaného nabyvatele,
- pověst a zkušenosti všech osob, které budou řídit vzniklou institucí nebo společností,
- finanční zdraví navrhovaného nabyvatele,
- soulad s příslušnými směrnicemi EU,
- riziko praní peněz a financování terorismu.

Směrnice rovněž zkracuje období posuzování ze tří měsíců na 30 dnů a umožňuje orgánům dohledu „zastavit hodiny“ pouze jednou, a to za jasných podmínek. Všechna opatření by měla **zlepšit jasnost a transparentnost při posuzování** orgány dohledu a pomoci zajistit jednotné vyřizování žádostí o fúze a akvizice po celé EU.

Návrh direktivy je reakcí na **nedávné protekcionistické snahy** při přebírání zahraničních bank v některých členských státech (např. v Itálii či Polsku) a statisticky dokázaný nízký počet přeshraničních fúzí.

Domníváme se, že jde o **smysluplný předpis**, který může usnadnit budoucí vlnu fúzí a akvizic ve finančním sektoru EU.

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1174>

### Evropský soudní dvůr proti „zlatým akciím“

Evropský soudní dvůr na konci září rozhodl spor mezi Evropskou komisí a Nizozemskem, týkající se umožnění používání „zlatých akcií“ ve společnostech KPN a TPG, které nizozemská vláda sama držela. Zlaté akcie jsou zvláštním typem akcií v držení státu, které mu udělují zvláštní práva na předchozí schválení určitých rozhodnutí (např. schválení fúzí a akvizic, vydávání nových akcií, změny stanov, apod.) týkajících se řízení přijatých standardními orgány společnosti. Jako takové **nejsou v souladu s principy jednotného vnitřního trhu**, neboť **tvorí překážky volnému pohybu kapitálu**.

Evropský soudní dvůr dal v rozhodnutí za pravdu evropské exekutivě, když konstatoval, že dotčené zlaté akcie skutečně mohou **odradit investory jiných členských států od investování** ve společnostech KPN a TPG, neboť na základě těchto zvláštních akcií závisí řada velmi důležitých rozhodnutí týkajících se řízení společnosti na předchozím schválení nizozemského státu.

Nizozemská vláda se během řízení obhajovala, že vlastnictví zlatých akcií bylo – v případě poskytovatele poštovních služeb TPG – nezbytné ke garantování všeobecných poštovních služeb pro každého. V evropském právu platí, že zabezpečení takové služby obecného zájmu, jako je všeobecná poštovní služba, může představovat naléhavý důvod obecného zájmu, který může odůvodnit překážku volného pohybu kapitálu. Nicméně v tomto konkrétní případě lucemburští soudci konstatovali, že použití zlatých akcií však **překračuje meze toho, co je nezbytné** k zajištění platební schopnosti a kontinuity poskytovatele všeobecné poštovní služby. Pokud jde o zvláštní akcii vlastněnou ve společnosti KPN, nizozemská vláda neuvedla žádný cíl obecného zájmu, který by mohl sloužit jako odůvodnění.

Rozhodnutí Evropského soudního dvora je podle našeho názoru typickým **případem kultivace národního právního prostředí Evropskou unií**. Nejvyšší soudní autorita EU dala jasno najevo, že nebude tolerovat nerovnost akcionářů v obchodních společnostech vysvětlovanou flexibilním pojmem „obecného zájmu“. Rozhodnutí by měli bedlivě sledovat i čeští politici, kteří při budoucí privatizaci (např. ČEZ, Letiště Praha, ČSA, Česká pošta, Aero Vodochody) budou v pokušení zachovat vliv státu prostřednictvím „zlatých akcií“.

[http://curia.europa.eu/juris/cgi-bin/form.pl?lang=EN&Submit=Rechercher\\$docrequire=alldocs&numaff=C-282/04&datefs=&datef=&nomusuel=&domaine=&mots=&resmax=100](http://curia.europa.eu/juris/cgi-bin/form.pl?lang=EN&Submit=Rechercher$docrequire=alldocs&numaff=C-282/04&datefs=&datef=&nomusuel=&domaine=&mots=&resmax=100)

## PODNIKÁNÍ

### Komise je pro větší dotace malým podnikům

Evropská komise navrhla **zvýšit hranici vládních dotací malým podnikům**, aniž by tím byla porušena pravidla upravující poskytování státní pomoci v EU.

Podle současného nařízení je tato tzv. „de minimis“ státní podpora definována jako finanční pomoc, která během období



Největším příjemcem pomoci EU na rozvoj venkova v letech 2007 až 2013 bude Polsko. Na desátém místě je Česká republika, kde bude na tento účel k dispozici zhruba 2,8 miliardy euro. Údajně kvůli technickým problémům při zavádění nového Schengenského informačního systému II. generace dojde k odložení vstupu nových členských zemí do schengenského prostoru bez hraničních kontrol. Statistika DG Regio prokázala, že Česká republika je druhou nejhorší zemí z hlediska čerpání ze strukturálních fondů EU.

tří let nepřesáhne částku 100 tisíc euro dané společnosti. Při splnění těchto podmínek je předpokládáno, že **nená žádný podstatný efekt na hospodářskou soutěž** a obchod mezi členskými státy.

V červnu 2005 Komise předložila reformu pravidel státní pomoci s cílem **povzbudit členské státy k realizaci Lisabonské agendy** prostřednictvím zaměření pomoci na zlepšení hospodářské výkonnosti, konkurenceschopnosti evropského průmyslu a vytváření udržitelných pracovních míst. Letos na jaře EK přišla s návrhem na zvýšení de minimis hranice na 150 tisíc euro, která byla po následné veřejné konzultaci dále **upravena na 200 tisíc euro**. Poskytnutí finanční pomoci pod touto hranicí (během tříletého období) dané společnosti by tedy nemělo být považováno za státní pomoc.

Součástí návrhu je i možnost, že **poskytování vládních garancí** na úvěry malým podnikům až do výše 1,7 milionů euro by rovněž nepodléhalo šetření ze strany regulačních orgánů obvyklému v případech běžné státní pomoci.

Definitivní podoba nových pravidel de minimis státní pomoci by měla být odsouhlasena do konce letošního roku.

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1220>

## ZEMĚDĚLSTVÍ A RYBOLOV

### Alokace na rozvoj venkova v letech 2007-2013 byly odsouhlaseny

Největším příjemcem pomoci z EU pro rozvoj venkova bude **Polsko s více než 13 miliardami euro**. Vyplývá to z určených finančních alokací programu rozvoje venkova na léta 2007-2013. Rozhodnutí vychází z již schválené finanční perspektivy na stejné období.

Finanční alokace, kterou každý členský stát obdrží, byla odvozena na základě těchto kritérií: (i) některé částky jsou vyhrazeny pouze regionům spadající pod cíl Konvergence; (ii) na základě minulého podílu pro každý členský stát z prostředků Evropského zemědělského orientačního a garančního zemědělského fondu – část garanční pro rozvoj venkova a z prostředků komunitární iniciativy Leader + a (iii) na základě konkrétních situací a potřeb založených na objektivních kritériích (Evropská rada přidělila konkrétní částky osmi členským státům). Rozhodnutí bude pozměněno poté, co se Rumunsko a Bulharsko stanou členy EU. Pro tyto dvě země jsou k **dispozici dodatečné finanční prostředky**.

Hlavní rysy nové politiky rozvoje venkova v novém programovacím období 2007-2013:

- jediný financovací a programový nástroj, **Evropský fond pro rozvoj zemědělství a venkova (EARDF)**,
- **nový strategický přístup** k rozvoji venkova s jasným zaměřením na priority EU,
- **posílená kontrola**, hodnocení a podávání zpráv a jasnější rozdělení odpovědnosti mezi členskými státy a Komisí,

- **zdokonalený přístup „zdola nahoru“**. Členské státy, regiony a místní akční skupiny budou mít větší slovo při přizpůsobování programů místním potřebám.

Podpora venkova bude založena na čtyřech prioritních osách:

**Osa 1: zdokonalení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví** – zahrnuje podporu lidského kapitálu poskytováním odborné přípravy a poradenství zemědělcům a lesníkům, podporu mladých zemědělců při zahájení činnosti, podporu inovací, apod.

**Osa 2: životní prostředí a krajina** – zahrnuje platby za přirozené znevýhodnění pro zemědělce v horských oblastech, platby v rámci programu NATURA 2000, platby na zlepšení dobrých životních podmínek zvířat, apod.

**Osa 3: zlepšení kvality života a diverzifikace venkovského hospodářství** – zahrnuje podporu diverzifikace nezemědělských činností, podporu cestovního ruchu, obnovu vesnic, apod.

**Osa 4: přístup LEADER** – každý program musí obsahovat složku iniciativy LEADER pro realizaci strategií místního rozvoje místních akčních skupin založených na přístupu „zdola nahoru“.

**Rozdělení podpory pro rozvoj venkova pro roky 2007–13**, milionů euro, běžné ceny

země	alokace	země	alokace
Polsko	13 230,0	UK	1 909,6
Itálie	8 292,0	Švédsko	1 825,6
Německo	8 112,5	Litva	1 743,4
Španělsko	7 213,9	Lotyšsko	1 041,1
Francie	6 442,0	Slovinsko	900,3
Portugalsko	3 929,3	Estonsko	714,7
Rakousko	3 911,5	Nizozemsko	486,5
Maďarsko	3 805,8	Dánsko	444,7
Řecko	3 707,3	Belgie	418,6
<b>ČR</b>	<b>2 815,5</b>	Kypr	162,5
Irsko	2 339,9	Lucembursko	90,0
Finsko	2 079,9	Malta	76,6
Slovensko	1 969,4	<b>Celkem</b>	<b>77 662,8</b>

Zdroj: EK, pozn.: na rozvoj venkova v letech 2007-2013 bylo v interinstitucionální dohodě (včetně Bulharska a Rumunska) přiděleno 69,75 miliard euro (v cenách roku 2004). Uvedená tabulka znázorňuje údaje pro EU-25 a zahrnuje částky převedené z přímé podpory zemědělcům do rozvoje venkova v rámci tzv. „modulace“ a jiné dohodnuté převody (bavlna a tabák).

<http://www.europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1177>

### Rozšíření dotací na energetické plodiny i pro nováčky včetně ČR

Pokud bude přijat nejnovější návrh, osm nových členských států včetně České republiky budou stejně jako ostatní členové moc využívat **dotace pro pěstování energetických plodin**, které byly zavedeny v rámci reformy společné zemědělské

politiky v roce 2003. Rozšíření této dotace ve výši 45 euro (asi 1280 Kč) na hektar navrhla Evropská komise.

V současné době je totiž osm z deseti „nových členských států“ (Česká republika, Estonsko, Kypr, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Polsko a Slovensko), které uplatňují **režim jednotných plateb na plochu**, vyloučeno z podpory pro energetické plodiny v rámci společné zemědělské politiky. Rozšíření dotací na osmičku zemí by vedlo ke zvětšení maximální plochy, na níž lze podporu poskytovat, a to ze stávajících 1,5 milionu hektarů na 2 miliony hektarů.



V rámci další snahy podporovat produkci surovin určených pro výrobu obnovitelné energie Komise rovněž navrhla povolit členským státům, aby poskytovaly **vnitrostátní podporu až do výše 50 % nákladů** na zavedení víceletých plodin na plochy, pro které byla podána žádost o podporu pro energetické plodiny.

Ve snaze zjednodušit řízení společné zemědělské politiky Evropská komise rovněž navrhla povolit výše uvedeným osmi členským státům, které přistoupily k EU v květnu 2004, **nadále uplatňovat režim jednotné platby na plochu další dva roky až do roku 2010**. Nicméně již od roku 2009 budou muset tyto nové členské země dodržovat všechna ekologická kritéria, jimiž jsou zemědělské dotace podmíněny v ostatních zemích Evropské unie.

Reformu dotací pěstování energetických plodin rozhodně uvítají čeští farmáři, kteří považovali **dosavadní systém za diskriminující**.

Návrh nyní musí posoudit ministři zemědělství členských států sdružení v Radě EU.

<http://www.europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1243>

## JUSTICE A ZÁLEŽITOSTI VNITRA

### Vstup do Schengenu se nejspíše odloží

Občané nových členských zemí se patrně v nejbližší době **nedočkají skutečného bezhraničního pohybu** v rámci EU. Vstup do tzv. Schengenského prostoru bez vnitřních hranic se totiž komplikuje.

Původní plány počítaly se vstupem deseti nováčků do „Schengenu“ v říjnu 2007. Podmínkou bylo **rozšíření Schengenského informačního systému (SIS II.)** i do nových členských zemí. Databázový systém SIS II. vznikne upgradem současného systému SIS I. a jedná se vlastně o rozsáhlou databanku, která shromažďuje informace o ukradených vozidlech, nežádoucích či hledaných osobách, apod.

Podle původních předpokladů se SIS II měl rozběhnout v březnu 2007, aby po půlročním testování bylo možné na konci října přijmout další členy a zrušit kontroly na vnitřních hranicích EU. Vytváření nového systému však nabralo skluz a nyní se hovoří o **zavedení v roce 2008**.

Právě technické a právní překážky, které údajně nedovolí spuštění SIS II. v termínu, stojí za rozhodnutím o odložení rozšíření schengenského prostoru minimálně o jeden rok. Podle některých pozorovatelů i politiků jsou však skutečným důvodem **nechuť politiků po krachu Euroústavy a obava veřejného mínění z nárůstu imigrace** ve starých členských státech.

Rozhodnutí vzbudilo velkou vlnu nevole zejména v nových členských státech, které správně poukazují na skutečnost, že zachování hraničních kontrol v některých zemích evokuje **názory o nerovnoprávném členství v EU** a omezuje základní právo Společenství na svobodu pohybu.

Vyjasnění otázky budoucího rozšiřování schengenského prostoru a načasování tohoto kroku bude předmětem říjnového zasedání Rady EU k justici a záležitostem vnitra. Očekává se bouřlivá debata.

## REGIONÁLNÍ POLITIKA

### ČR zatím druhá nejhorší v čerpání strukturálních fondů

Česká republika je vedle Kypru zemí, která **nejméně čerpá prostředky z evropských strukturálních a Kohezního fondu**. Vyplývá to z prezentace evropské komisařky pro rozpočet Dalie Grybauskaitė, kterou přednesla u příležitosti hodnocení rozpočtu EU v roce 2005.

V období od května 2004 do září 2006 Česká republika **vyčerpala pouze 23,5 % alokace** na strukturální a kohezní politiku na toto období. Horší výsledek zaznamenal pouze **Kypr** s necelými 20 %. Naopak premiantem mezi novými členskými státy je **Slovinsko**, které vyčerpalo přes třetinu nabízené částky.

Poziční dokument Evropské komise k návrhu Národního strategického referenčního rámce vyzněl víceméně kladně. Jako problematický bod je zmiňováno nebezpečí překrývání akcí u operačních programů a jejich priorit. Vyjmutí zdravotnických služeb z připravované směrnice o službách na vnitřním trhu vedlo Komisi k návrhu na vytvoření speciálního právního rámce pro jejich přeshraniční poskytování v rámci EU.

## Využívání strukturálních a Kohezního fondu v EU-10 v deseti nových členských zemích v období V-04 až IX-05:

mil. euro	finanční alokace	uskutečněné platby	využití v %
ČR	2 224,3	521,9	23,5 %
Estonsko	604,4	177,7	29,4 %
Kypr	93,6	18,1	19,3 %
Lotyšsko	1 092,8	274,8	25,2 %
Litva	1 380,0	353,9	25,6 %
Maďarsko	2 945,9	959,0	32,6 %
Malta	86,4	22,7	26,2 %
Polsko	11 015,2	2 701,5	24,5 %
Slovinsko	415,5	141,9	34,1 %
Slovensko	1 636,6	451,6	27,6 %
<b>Celkem EU-10</b>	<b>21 494,5</b>	<b>5 622,8</b>	<b>26,2 %</b>

Zdroj: Evropská komise

Vzhledem k pravidlu N+2, podle kterého peníze z přidělené alokace musí být vyčerpány nejpozději do dvou let, se jedná **pouze o dílčí skóre**. Konečné hodnocení za celé období 2004-2006 můžeme vystavit až ke konci roku 2008.

Díky zmíněnému pravidlu se nejpozději ke konci roku 2006 budou muset vyčerpat prostředky alokované pro rok 2004, jinak nenávratně propadnou. Podle tiskové zprávy MMR z této alokace dokázala Česká republika do konce srpna dosud vyčerpat 79,2 %, což je podle nás vzhledem k původně nepříznivému vývoji **velice solidní výsledek**.

Od příštího roku se objem peněz na strukturální a kohezní politiku pro nové členské země **několikanásobně zvýší**, proto je velice důležité co nejefektivněji nastavit nový systém do budoucna.

Česká republika navrhuje pro období 2007-2013 otevřít celkem **24 operačních programů**, prostřednictvím kterých budou v ČR rozdělovány finanční prostředky ze strukturálních fondů EU ve výši téměř **780 miliard korun**:

- OP Podnikání a inovace
- OP Výzkum a vývoj pro inovace
- OP Rozvoj lidských zdrojů a zaměstnanost
- OP Vzdělávání
- OP Životní prostředí
- OP Doprava
- 7x Regionální OP (ROP)
- Integrovaný OP (IOP)
- OP Technická asistence
- 2x OP pro Prahu
- 7x OP v rámci cíle Evropské územní spolupráce.

O konečnou podobu operačních programů a jejich rozpočtů bude ještě sveden boj. Mediálně nejviditelnějším je zejména „přetahování“ o rozpočet sedmi nově založených **regionálních operačních programů**, které budou řídit přímo kraje. Podle posledních informací se ministr pro místní rozvoj Petr Gandalovič se zástupci krajů dohodl, že místo současných zhruba 13 miliard

korun ročně se jejich rozpočet navýší o pět miliard korun, a to na úkor **Integrovaného operačního programu** a **OP Rozvoj lidských zdrojů a zaměstnanost**. Jaká bude výsledná podoba operačních programů a jejich rozpočty však ještě není vůbec jisté, neboť je musí schválit Evropská komise.

Operační programy jsou stručně definovány v tzv. **Národním strategickém referenčním rámci** (NSRR). Tento klíčový dokument rovněž podléhá vyjednávání a schválení Evropskou komisí. Návrh NSRR byl schválen vládou v červnu 2006 a v polovině července předložen Evropské komisi k vyjádření. Ta k němu zatím vystavila pouze **poziční dokument**, který zohledňuje názor bruselské exekutivy na NSRR.

Komise hodnotí návrh českého NSRR víceméně kladně, jako problematický bod nicméně zmiňuje **nebezpečí překrývání akcí u operačních programů a jejich priorit**. Podle Komise by mělo dojít k jasnému vymezení aktivit, které budou v rámci jednotlivých priorit podporovány.

Díky nabranému zpoždění se domníváme, že první výzvy k předkládání projektů v novém programovacím období 2007-2013 mohou být vypsány až **na konci prvního pololetí 2007**.

[http://www.strukturalni-fondy.cz/uploads/documents/HSS\\_2007\\_2013/POSITION\\_PAPER\\_NSRR\\_CZ\\_2007\\_2013.pdf](http://www.strukturalni-fondy.cz/uploads/documents/HSS_2007_2013/POSITION_PAPER_NSRR_CZ_2007_2013.pdf)

## ZDRAVÍ A OCHRANA SPOTŘEBITELE

### Jednotný trh zdravotnických služeb na obzoru

Vyjmutí zdravotnických služeb z dosahu připravované směrnice o službách na vnitřním trhu vedlo Komisi k rozhodnutí vytvořit **speciální právní rámec pro přeshraniční poskytování zdravotní péče**.

Zdravotní systémy jsou dosud **v primární odpovědnosti členských států**, avšak v některých případech, jak potvrdily rozsudky Evropského soudního dvoru, občané EU mohou získat zdravotní péči v ostatních členských státech a náklady na ní jsou pokryty jejich domácím zdravotním systémem.

Podle řady rozhodnutí Soudního dvoru by zdravotní služby **měly být považovány za ekonomickou aktivitu**, na kterou se vztahuje právo společenství. Situace v praxi je však taková, že nedostatečné právní prostředí vede k nejistotě postavení pacientů při přeshraničním přijímání zdravotní péče. Rovněž spolupráce přeshraničních zdravotnických systémů je na nízké úrovni a bylo by potřeba ji povzbudit.

K **poskytnutí žádoucí právní jistoty** se Evropská komise rozhodla zavést evropský rámec pro zdravotní služby. Pohledy Komise budou obsaženy v připravovaném sdělení. To se následně stane předmětem veřejné konzultace, kdy se k problému vyjádří zástupci zainteresovaných stran.

Po vyhodnocení jejich názorů se Komise rozhodne o předložení konkrétní směrnice, nejspíše již v příštím roce.

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1150>

Statistický report Evropské nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek prokázal, že nejvíce hodin v EU odpracují Maďaři a nejméně Francouzi. DG Ecfm vydalo zajímavou studii analyzující sociální systém ČR. Jeho výhodou je, že udržuje velmi nízkou míru chudoby, na druhou stranu vede k neudržitelnosti veřejných financí a omezené nabídce na trhu práce. Europoslanci při projednávání zprávy o pokroku Turecka na cestě do EU vyjádřili politování nad zpomalením procesu reforem v zemi.



# Kalendárium

## 1. ZÁŘÍ

Aktualizace indikátorů výkonnosti na trhu práce: [http://ec.europa.eu/economy\\_finance/indicators/labourmarketreforms/labref\\_info\\_en.htm](http://ec.europa.eu/economy_finance/indicators/labourmarketreforms/labref_info_en.htm)

Finanční vodítka pro partnery projektu Inteligentní energie pro Evropu: [http://ec.europa.eu/energy/intelligent/implementation/financial\\_en.htm](http://ec.europa.eu/energy/intelligent/implementation/financial_en.htm)

Přehled schválených nařízení na období 2007-2013 v oblasti politiky soudržnosti a regionální politiky: [http://ec.europa.eu/regional\\_policy/sources/docoffic/official/regulation/newregl0713\\_cs.htm](http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/newregl0713_cs.htm)

## 4. ZÁŘÍ

EU zahajuje kampaň proti vystavení azbestovému záření: [http://ec.europa.eu/employment\\_social/emplweb/news/news\\_en.cfm?id=174](http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/news/news_en.cfm?id=174)

Studie na téma rozdíly v pohlaví mezi zaměstnanými vědci a techniky v Evropě: [http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY\\_OFFPUB/KS-NS-06-012/EN/KS-NS-06-012-EN.PDF](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-NS-06-012/EN/KS-NS-06-012-EN.PDF)

## 5. ZÁŘÍ

Střednědobé hodnocení projektu Galileo: [http://ec.europa.eu/dgs/energy\\_transport/evaluation/activities/reports\\_en.htm](http://ec.europa.eu/dgs/energy_transport/evaluation/activities/reports_en.htm)

Evropská komise zveřejňuje Zelenou knihu k evropským „ochranným pravidlům“ zahraničního obchodu: [http://ec.europa.eu/trade/issues/respectrules/anti\\_dumping/pr050906\\_en.htm](http://ec.europa.eu/trade/issues/respectrules/anti_dumping/pr050906_en.htm)

## 6. ZÁŘÍ

Tři nové projekty bezpečnosti silničního provozu: Fair, Cast a Sartre: [http://ec.europa.eu/transport/roadsafety/publications/projectfiles/alphabetically\\_en.htm](http://ec.europa.eu/transport/roadsafety/publications/projectfiles/alphabetically_en.htm)

Sdělení Komise – ustavení environmentální strategie pro Středomoří: <http://ec.europa.eu/environment/enlarg/med/index.htm>

## 7. ZÁŘÍ

Aktualizace klíčových statistických indikátorů pro eurozónu: [http://ec.europa.eu/economy\\_finance/indicators/key\\_euro\\_area/keyeuroarea\\_en.htm](http://ec.europa.eu/economy_finance/indicators/key_euro_area/keyeuroarea_en.htm)

Strategie zdraví živočichů v EU na roky 2007-2013 – hodnotící report: [http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/strategy/final\\_report\\_en.htm](http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/strategy/final_report_en.htm)

## 8. ZÁŘÍ

Čerpání společného rozpočtu EU k srpnu 2006: [http://ec.europa.eu/budget/execution/utilisation\\_2006\\_en.htm](http://ec.europa.eu/budget/execution/utilisation_2006_en.htm)

Situace na Blízkém východě – europoslanci podporují rezoluci OSN: [http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress\\_page/030-10302-247-09-36-903-200609011PR10250-04-09-2006-2006-false/default\\_cs.htm](http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/030-10302-247-09-36-903-200609011PR10250-04-09-2006-2006-false/default_cs.htm)

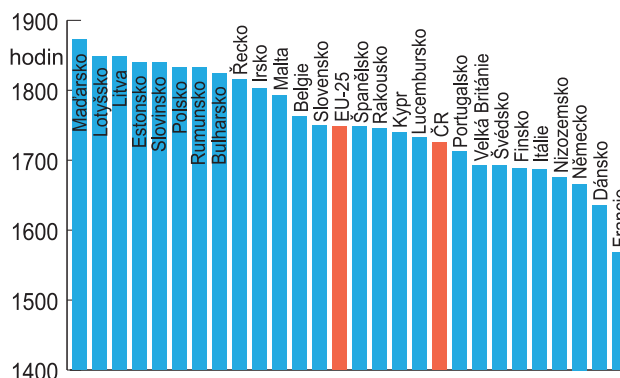
Studie DG Ecfm – „Sociální soudržnost v České republice: požehnání nebo past?“, [http://ec.europa.eu/economy\\_finance/publications/country\\_focus/2006/countryfocus10\\_en.htm](http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/country_focus/2006/countryfocus10_en.htm)

EU říká, že Vietnam splnil požadavky pro vstup do WTO: [http://ec.europa.eu/trade/issues/newround/pr070906\\_en.htm](http://ec.europa.eu/trade/issues/newround/pr070906_en.htm)

Zpráva Evropské nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek – Pracovníci v Evropě benefitují z nároků na delší dovolenou:

<http://www.eurofound.eu.int/press/releases/2006/060905.htm>

## Průměrná kolektivně dohodnutá roční pracovní doba v hodinách



Zdroj: Evropské nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek, pozn.: za rok 2005

## 11. ZÁŘÍ

Summit EU – Korejská republika; společné stanovisko: [http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms\\_Data/docs/pressData/en/er/90952.pdf](http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/er/90952.pdf)

9. summit EU – Čína; společné stanovisko: [http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms\\_Data/docs/pressData/en/er/90951.pdf](http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/er/90951.pdf)

Sdělení Komise – „Efektivita a spravedlivost evropského vzdělávacího a výcvikového systému“:

[http://ec.europa.eu/education/policies/2010/back\\_gen\\_en.html](http://ec.europa.eu/education/policies/2010/back_gen_en.html)

Rozhodnutí k poskytnuté státní pomoci v oblastech dopravy a uhlí: [http://ec.europa.eu/dgs/energy\\_transport/state\\_aid/decisions/decisions\\_dg\\_tren\\_en.htm](http://ec.europa.eu/dgs/energy_transport/state_aid/decisions/decisions_dg_tren_en.htm)

## 12. ZÁŘÍ

Stanovisko předsedy Evropského parlamentu k pětiletému výročí 11. září: [http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress\\_page/008-10574-261-09-38-901-20060912IPR10571-18-09-2006-2006-false/default\\_en.htm](http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/008-10574-261-09-38-901-20060912IPR10571-18-09-2006-2006-false/default_en.htm)

## 13. ZÁŘÍ

Evropská komise připravuje sdělení ke kultuře 2007: [http://ec.europa.eu/culture/eac/communication/comm\\_en.html](http://ec.europa.eu/culture/eac/communication/comm_en.html)





# Kalendárium

Studie o hospodářském a kulturním dopadu schémat státní pomoci pro filmovou a audiovizuální produkci:

[http://ec.europa.eu/comm/avpolicy/info\\_centre/tenders/archives/index\\_en.htm#territorialisation2005](http://ec.europa.eu/comm/avpolicy/info_centre/tenders/archives/index_en.htm#territorialisation2005)

První výroční report o aktivitách v rámci budování trans-evropských dopravních sítí:

[http://ec.europa.eu/ten/transport/coordinators/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/ten/transport/coordinators/index_en.htm)

## 14. ZÁŘÍ

Rozvoj venkova v Evropské unii – statistické a hospodářské informace 2006: [http://ec.europa.eu/agriculture/agrista/rurdev2006/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/agriculture/agrista/rurdev2006/index_en.htm)

Studie Evropské komise ke stárnutí a zaměstnanosti:

[http://ec.europa.eu/employment\\_social/emplweb/news/news\\_en.cfm?id=178](http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/news/news_en.cfm?id=178)

Nový webový portál se studii a ekonomickými analýzami o současných problémech a trendech v mezinárodním obchodu: [http://ec.europa.eu/trade/whatwedo/trade\\_analysis/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/trade/whatwedo/trade_analysis/index_en.htm)

## 15. ZÁŘÍ

Europoslanci podpořili vznik agentury pro základní práva v roce 2007: [http://www.europarl.europa.eu/news/public/story\\_page/015-10743-255-09-37-902-20060915STO10742-2006-12-09-2006/default\\_en.htm](http://www.europarl.europa.eu/news/public/story_page/015-10743-255-09-37-902-20060915STO10742-2006-12-09-2006/default_en.htm)

10. zasedání Rady spolupráce EU – Ukrajina:

[http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms\\_Data/docs/pressData/en/er/90973.pdf](http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/er/90973.pdf)

## 18. ZÁŘÍ

Závěr Rady EU k vnějším vztahům k blízkovýchodnímu mírovému procesu: [http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms\\_Data/docs/pressData/en/gena/90987.pdf](http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/gena/90987.pdf)

Závěr Rady EU k vnějším vztahům k vývoji v Iráku:

[http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms\\_Data/docs/pressData/en/gena/90984.pdf](http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/gena/90984.pdf)

EU požaduje ustavení panelu v rámci Světové obchodní organizace (WTO) o čínských obchodních tarifech na autodíly: [http://ec.europa.eu/trade/issues/respectrules/dispute/pr150906\\_en.htm](http://ec.europa.eu/trade/issues/respectrules/dispute/pr150906_en.htm)

## 19. ZÁŘÍ

Rozvoj lidských zdrojů ve státech začleněných v Evropské sousedské politice:

[http://www.etf.europa.eu/web.nsf/\(opennews\)/4BBBB9492DE692CBC12571ED0049EB1E\\_EN?OpenDocument](http://www.etf.europa.eu/web.nsf/(opennews)/4BBBB9492DE692CBC12571ED0049EB1E_EN?OpenDocument)

Statistika Eurostatu – v EU připadá téměř jeden automobil na dva obyvatele: [http://epp.eurostat.ec.europa.eu/pls/portal/docs/PAGE/PGP\\_PRD\\_CAT\\_PREREL/PGE\\_CAT\\_PREREL\\_YEAR\\_2006/PGE\\_CAT\\_PREREL\\_YEAR\\_2006\\_MONTH\\_09/7-19092006-EN-AP.PDF](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/pls/portal/docs/PAGE/PGP_PRD_CAT_PREREL/PGE_CAT_PREREL_YEAR_2006/PGE_CAT_PREREL_YEAR_2006_MONTH_09/7-19092006-EN-AP.PDF)

## 20. ZÁŘÍ

Zápis ze zasedání Rady EU k zemědělství a rybolovu:

[http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms\\_Data/docs/pressData/en/agricult/91022.pdf](http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/agricult/91022.pdf)

## 21. ZÁŘÍ

Studie DG Ecfín – „Růst úvěrů v Bulharsku – jaké jsou výzvy měnové politiky“: [http://ec.europa.eu/economy\\_finance/publications/country\\_focus/2006/countryfocus11\\_en.htm](http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/country_focus/2006/countryfocus11_en.htm)

## 22. ZÁŘÍ

Přehled implementace a vynucování komunitárního práva životního prostředí v roce 2005:

<http://ec.europa.eu/environment/law/as05.htm>

## 25. ZÁŘÍ

Závěry Rady EU ke konkurenceschopnosti k politice turismu: [http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms\\_Data/docs/pressData/en/intm/91059.pdf](http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/intm/91059.pdf)

Rada přijímá společnou pozici k 7. rámcovému programu pro vědu: [http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms\\_Data/docs/pressData/en/misc/91058.pdf](http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/misc/91058.pdf)

## 26. ZÁŘÍ

Ratifikace účasti Bulharska v komunitárním dopravním programu Marco Polo: [http://ec.europa.eu/transport/marcopolo/legal/third\\_countries\\_en.htm](http://ec.europa.eu/transport/marcopolo/legal/third_countries_en.htm)

## 27. ZÁŘÍ

Parlament kritizuje zpomalení procesu reform v Turecku: [http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress\\_page/027-10972-268-09-39-903-20060922IPR10896-25-09-2006-2006-false/default\\_cs.htm](http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/027-10972-268-09-39-903-20060922IPR10896-25-09-2006-2006-false/default_cs.htm)

Maďarsko předložilo revidovaný Konvergenční program:

[http://ec.europa.eu/economy\\_finance/about/activities/sgp/year/year20052006\\_en.htm](http://ec.europa.eu/economy_finance/about/activities/sgp/year/year20052006_en.htm)

## 28. ZÁŘÍ

Prach v ovzduší – hrozba pro lidské zdraví; debata v Evropském parlamentu: [http://www.europarl.europa.eu/news/public/story\\_page/064-11035-268-09-39-911-20060927STO11034-2006-25-09-2006/default\\_en.htm](http://www.europarl.europa.eu/news/public/story_page/064-11035-268-09-39-911-20060927STO11034-2006-25-09-2006/default_en.htm)

Europoslanci chtějí objasnit služby obecného zájmu:

[http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress\\_page/042-10963-268-09-39-907-20060922IPR10880-25-09-2006-2006-false/default\\_cs.htm](http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/042-10963-268-09-39-907-20060922IPR10880-25-09-2006-2006-false/default_cs.htm)

## 29. ZÁŘÍ

Statistika Eurostatu – počet evropských občanů nad 65 let se do roku 2050 zdvojnásobí: [http://epp.eurostat.ec.europa.eu/pls/portal/docs/PAGE/PGP\\_PRD\\_CAT\\_PREREL/PGE\\_CAT\\_PREREL\\_YEAR\\_2006/PGE\\_CAT\\_PREREL\\_YEAR\\_2006\\_MONTH\\_09/3-29092006-EN-BP.PDF](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/pls/portal/docs/PAGE/PGP_PRD_CAT_PREREL/PGE_CAT_PREREL_YEAR_2006/PGE_CAT_PREREL_YEAR_2006_MONTH_09/3-29092006-EN-BP.PDF)



Začátkem příštího roku se symbolicky završí pátá a zároveň největší vlna rozšíření EU, když se k dosavadní pětadvacítce připojí Bulharsko a Rumunsko. Vstup obou zemí doprovází přijetí historicky nejpřísnějších ochranných klauzulí, které mohou být v případě zpomalení či přerušení reformního úsilí vůči Sofii a Bukurešti aplikovány. Obě země budou patřit mezi nejchudší členy EU, přesto se není třeba obávat jejich vlivu na hospodářství celé Unie. Z ekonomického pohledu se totiž jedná o trpaslíky.

## BULHARSKO A RUMUNSKO VSTOUPÍ DO EU K 1.1.2007

Evropská komise dne 26. září zveřejnila monitorovací zprávu o připravenosti Bulharska a Rumunska na vstup do Evropské unie. Na základě solidního pokroku zaznamenaného v poslední době zpráva uvádí, že obě balkánské země budou **schopny přijmout práva a závazky vyplývající z členství v EU již k 1. lednu 2007**. A to i přesto, že Komise upozornila na řadu oblastí, které je potřeba zlepšit. Zvláště akcentována byla potřeba přidat v reformě soudnictví a v boji proti korupci.

### Historie vztahů s EU

Od zahájení přístupových jednání v únoru 2000 do plnoprávného členství tak **uplyne téměř 7 let**. Bulharsko uzavřelo všechny vyjednávací kapitoly v červnu 2004, Rumunsko o půl roku později. Obě země oficiálně požádaly o členství již v roce 1995.

O přistoupení Sofie a Bukurešti bylo rozhodnuto na summitu EU v prosinci 2004. Právním základem je **Přístupová smlouva**, kterou zástupci států současně „pětadvacítky“ a obou zemí podepsali v dubnu 2005. Smlouva stanoví, že Bulharsko a Rumunsko se stanou členy Evropské unie dne 1. ledna 2007, pokud Rada EU na základě doporučení Komise nerozhodne, že přistoupení některé z těchto dvou zemí je nutné odložit do roku 2008 z důvodu nedostatečné připravenosti. Nyní Komise rozhodla, že ochranná roční klauzule není zapotřebí a vstup se uskuteční již v lednu příštího roku.

Vstupem Bulharska a Rumunska do EU bude symbolicky **ukončena 5. největší vlna rozšíření** v historii Evropského společenství, která začala vstupem deseti nových členských zemí včetně České republiky v květnu 2005.

### Etapy rozšiřování EU/ES/EHS

Datum	Událost	Země
1.1.1958	vznik Evropského hospodářského společenství	Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemsko
1.1.1973	1. vlna rozšíření	Dánsko, Irsko, Velká Británie
1.1.1981	2. vlna rozšíření	Řecko
1.1.1986	3. vlna rozšíření	Portugalsko, Španělsko
1.1.1995	4. vlna rozšíření	Finsko, Švédsko, Rakousko
1.5.2004	5. vlna rozšíření – první etapa	Česká republika, Estonsko, Kypr, Maďarsko, Malta, Litva, Lotyšsko, Slovensko, Slovinsko, Polsko
1.1.2007	5. vlna rozšíření – druhá etapa	Bulharsko, Rumunsko

### Ochranné klauzule přistoupení

Po zkušenostech z poslední vlny rozšiřování Unie v roce 2004 a za účelem vyhnout se potenciálním rizikům Komise doporučuje uvalit na obě země řadu historicky **nejpřísnějších ochranných klauzulí**, které mohou být v případě zpomalení či přerušení reformního úsilí Sofie a Bukurešti aplikovány. Tyto klauzule

mohou mít podobu ochranných opatření, přechodných období, finančních postihů či speciálních mechanismů spolupráce v soudnictví a budou existovat vedle standardních unijních procedur pro porušování evropského práva.

### 1. Ochranná opatření

Cílem ochranných opatření je odstranit problémy či hrozby pro řádné fungování politik EU vyplývající z rozšíření a mohou být aplikována **až po dobu tří let ode dne vstupu** obou zemí do Unie. Evropská komise plánuje zavést tato opatření:

#### a) Opatření všeobecně ekonomické povahy

Jedná se o **tradiční obchodní ochranná opatření**, jejichž smyslem je vypořádat se s problémy v ekonomických odvětvích ve starých i přistupujících členských státech, které vzniknou díky rozšíření. V tříleté době mohou země stávající „pětadvacítky“ i Rumunsko s Bulharskem požádat o zavedení ochranného opatření, rozhodnutí náleží Evropské komisi.

#### b) Opatření týkající se vnitřního trhu EU

Pokud Sofia a Bukurešť nestihnou implementovat směrnice či nařízení EU upravující fungování jednotného vnitřního trhu, Evropská komise může zavést speciální ochranná opatření. Ta mohou být přijata do třech let od rozšíření, avšak jejich platnost může být prodloužena až do doby, než je situace vyřešena. V případě potřeby může být opatření přijata ještě před dnem přistoupení k Unii.

Ochranná opatření týkající se vnitřního trhu EU mohou pokrývat **čtyři základní svobody** (svoboda pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu) a **ostatní sektorové politiky** jako je hospodářská soutěž, energetika, doprava, telekomunikace, zemědělství a zdraví a ochrana spotřebitelů.

#### c) Opatření v oblasti justice a vnitra

Jestliže bude v obou zemích hrozit vážné riziko nesprávného provádění pravidel EU upravujících **vzájemné uznávání rozsudků v trestním a civilním právu**, Komise může – po konzultaci s členskými státy – přijmout ochranná opatření. Ta mohou pokrývat oblasti typu evropského zatykače, manželských a rodičovských záležitostí, platební neschopnosti, apod.

Po aplikaci ochranného opatření v oblasti justice a vnitra může Komise například stávajícím členským státům povolit odmítnutí automatického uznání a vymáhání Evropského zatykačíchho rozkazu bulharským či rumunským soudem.

### 2. Přechodná období

Až po dobu tří let od přistoupení může Evropská komise **zabránit vývozu bulharských a rumunských výrobků**, které nesplňují evropské veterinární a fytosanitární normy a pravidla bezpečnosti potravin. Konkrétním příkladem jsou živá prasata i vepřové maso, jehož export z Bulharska a Rumunska do zbytku EU bude zakázán, dokud nebude vyhlazen prasečí mor.

Potravinářské podniky, jejichž činnost nebude v souladu s pravidly EU, budou zařazeny na **zvláštní seznam firem**, které mají zakázány vývoz své produkce na trhy ostatních zemí EU.

Kromě těchto přechodných období, které navrhla Komise v hodnotící zprávě, samozřejmě zůstávají v platnosti **přechodná období daná Přístupovou smlouvou**. Ta se týkají podobných oblastí jako v případě ČR: volný pohyb pracovníků, nákup půdy, silniční doprava, životní prostředí, zemědělství, apod.

### 3. Finanční postihy

Po svém vstupu budou Bulharsko a Rumunsko profitovat ze štědrých rozpočtů evropských strukturálních fondů a společné zemědělské politiky. Komise chce zajistit správné řízení pomoci z těchto prostředků, jejich nesprávné využívání povede **k finančním postihům**. Ty mohou mít podobu odkladu plateb, snížení alokací či v krajním případě vrácení poskytnuté pomoci.

V oblasti strukturálních a Kohezního fondu mohou být použity standardní procedury kontrol, případně postihů:

- schvalování operačních programů,
- vytvoření adekvátních řídicích, certifikačních a kontrolních orgánů pro získání plateb,
- možnost přerušeni či zrušení pomoci v případě podezření či odhalení případů podvodů a korupce,
- hrozba vrácení prostředků při ex-post kontrole.

Také v oblasti čerpání zemědělské podpory budou aplikovány standardní nástroje požadující založit **akreditovanou platební agenturu** či provozovat **integrováný administrativní a kontrolní systém** pro přímé platby a část peněz na rozvoj venkova. Vedle těchto mechanismů, které platí pro všechny členské státy, plánuje Komise vytvořit speciální pravidla, na základě kterých může být v příštím roce snížena alokace farmářské pomoci v Bulharsku a Rumunsku až o 25 %.

### 4. Mechanismy spolupráce a kontroly v soudnictví a boj proti korupci

Evropská komise ode dne vstupu zavede speciální mechanismy spolupráce a kontroly **v oblastech soudnictví, boje proti korupci a organizovanému zločinu**. Oběma zemím budou poskytnuty vnitřní i vnější expertízy k maximálně účinné spolupráci a poradenství v reformním procesu. Komise po té bude každoročně předkládat Radě a Parlamentu hodnotící zprávy o pokroku Sofie a Bukurešti v těchto oblastech. Přesná podoba mechanismu bude obsažena v rozhodnutí Komise, které bude přijato po konzultaci se stávajícími členskými státy.

**Zprávy o dosaženém pokroku** v soudnictví, boji proti korupci a organizovanému zločinu budou pravidelně vypracovávány i obě země, první z nich má být předložena k 31. březnu 2007.

### Ekonomické dopady

Oba státy budou ve srovnání s ostatními patřit skutečně mezi **nejméně ekonomicky vyspělé**, přesto se není třeba obávat jejich vlivu na hospodářství celé Unie. Z ekonomického

pohledu se totiž **jedná o trpaslíky**. Oba státy dohromady se na vyprodukovaném HDP celé Unie budou podílet pouze 0,9 % (Rumunsko 0,7 % a Bulharsko 0,2 %), tedy podobně jako Česká republika. Na celkovém počtu obyvatel Unie se Rumunsko s necelými 22 miliony občanů bude podílet z 4,4 % a Bulharsko s 7,8 milionem obyvatel z 1,6 %.

Obě země jsou navíc po ekonomické stránce již několik let **na Unii orientovány**, žádné významné obchodní bariéry mezi nimi neexistují, což by dále mělo zmírnit případné šoky.

Z hlediska ukazatele HDP na obyvatele v přepočtu podle parity kupní síly budou patřit obě země mezi nejchudší v EU. V roce 2005 jeden občan **Bulharska** vyprodukoval v průměru HDP (přepočteno přes PKS) ve výši **32,1 %** průměru EU-25, jeden občan **Rumunska** pak **34,7 %**. Pro srovnání dosud nejchudším členem EU je Lotyšsko, kde činí tento ukazatel 47,2 %.

### Klíčové ekonomické charakteristiky v roce 2005

	EU-25	ČR	Bulharsko	Rumunsko
Inflace	2,2 %	1,6 %	5,0 %	9,1 %
Nezaměstnanost	8,8 %	7,9 %	10,1 %	7,7 %
Růst HDP	1,7 %	6,0 %	5,5 %	4,1 %
Saldo státního rozpočtu k HDP	-2,3 %	-2,6 %	+3,1 %	-0,4 %
Veřejný dluh k HDP	63,4 %	30,5 %	29,9 %	15,2 %

*zdroj: Eurostat, pozn. u inflace a nezaměstnanosti se jedná o průměr za období*

### Další rozšiřování EU

V otázce dalšího rozšiřování Evropské unie patříme spíše mezi **pesimisty**. Jak potvrzují průzkumy veřejného mínění, občané řady „starších“ členských států řádně nevstřebali ani poslední vlnu rozšíření Unie z května 2004 a přijímání dalších členů nejsou nakloněni. Rovněž mezi nejvyššími představiteli EU se začíná poměrně frekventovaně objevovat pojem **„absorpční kapacita EU“**, která podle nich není neomezená.

Také proto se domníváme, že **do roku 2015** – kromě přístupujících Bulharska a Rumunska – **rozšíří řady členů EU již jen Chorvatsko**. Turecko, které již s Uní vyjednává o podmínkách vstupu, FYROM - Makedonie, již rovněž patří oficiální statut kandidátské země, či další zájemci o vstup (Albánie, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Srbsko) se podle našeho názoru ve střednědobém horizontu členy EU nestanou.

Unie po loňském odmítnutí Ústavní smlouvy ve Francii a Nizozemsku musí vyřešit řadu interních problémů. To ostatně potvrdil i prezident Evropské komise José Barroso, když u příležitosti zveřejnění hodnotící zprávy prohlásil: „Nemyslím si, že by bylo moudré pokračovat s dalším rozšiřováním, dokud si nevyřeším otázku ústavní smlouvy“. Na další rozšiřování **není připravena ani z legislativního hlediska**, když současné primární právo – naposledy novelizované Dohodou z Nice – předjímá pouze rozšíření o Bulharsko a Rumunsko.

Pestrému kalendáři říjnových zasedání nejvýznamnějších orgánů Evropské unie bude vévodit setkání šéfů vlád členských států na neformální Evropské radě ve finském Lahti. Předmětem jednání summitu mezi EU a Indií bude posílení vztahů s touto nastupující světovou velmocí. Klíčovou událostí pro regiony členských států bude říjnové týdenní setkání v Bruselu na tzv. „Open Days“, na kterém se bude debatovat zejména o budoucí podobě regionální politiky EU v programovacím období 2007 – 2013.

## Zasedání klíčových institucí EU

<b>2.-3.10.2006</b>	<b>Kittilä, Finsko</b>
- Neformální setkání ministrů obrany	
<b>5.-6.10.2006</b>	<b>Lucemburk, Lucembursko</b>
- Zasedání Rady EU k justici a záležitostem vnitra	
<b>9.-12.10.2006</b>	<b>Brusel, Belgie</b>
- „Open Days“ - Evropský týden měst a regionů	
<b>10.10.2006</b>	<b>Lucemburk, Lucembursko</b>
- Zasedání Rady EU k ekonomickým a finančním záležitostem (ECOFIN)	
<b>11.-12.10.2006</b>	<b>Brusel, Belgie</b>
- Plenární zasedání Evropského parlamentu	
<b>12.10.2006</b>	<b>Lucemburk, Lucembursko</b>
- Zasedání Rady EU k dopravě, energetice a telekomunikacím	
<b>13.10.2006</b>	<b>Helsinky, Finsko</b>
- Summit EU a Indie	
<b>16.-17.10.2006</b>	<b>Lucemburk, Lucembursko</b>
- Zasedání Rady EU k vnějším vztahům a všeobecným záležitostem	
<b>20.10.2006</b>	<b>Lahti, Finsko</b>
- Neformální setkání „hlav“ členských států	
<b>23.10.2006</b>	<b>Lucemburk, Lucembursko</b>
- Zasedání Rady EU k životnímu prostředí	
<b>23.-26.10.2006</b>	<b>Štrasburk, Francie</b>
- Plenární zasedání Evropského parlamentu	
<b>24.-25.10.2006</b>	<b>Lucemburk, Lucembursko</b>
- Zasedání Rady EU k zemědělství a rybolovu	

## Veřejné konzultace k legislativě EU

<b>Téma veřejné konzultace</b>	<b>Vypisovatel</b>	<b>Uzávěrka</b>
Výzkum a inovace - další konzultace ke státní pomoci	DG COMP	13.10.2006
Metalurgický průmysl EU v budoucnosti	DG ENTR	15.10.2006
Revidovaný návrh nových pravidel státní podpory de minimis	DG COMP	20.10.2006
Regulační rámec sítí a služeb elektronické komunikace	DG INFSO	27.10.2006

Pozn.: DG = Generální ředitelství Evropské komise; pro bližší informace o vyhlášených konzultacích nás prosím kontaktujte



V současné době dochází k finalizaci přípravy strategických a programových dokumentů, vzniku institucí a formování procedur spojených s využíváním fondů EU pro příští programovací období 2007 – 2013. Shodou okolností ve stejném čase dochází i k vyhodnocování dosavadních zkušeností, jež české subjekty získaly ze své účasti v tomto procesu v průběhu zkráceného programovacího období 2004 – 2006. Tato témata a problémy s nimi spojené jsou předmětem aktuálního hlavního tématu.

## BARIÉRY A RIZIKA VYUŽÍVÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ Z FONDŮ EVROPSKÉ UNIE V OBDOBÍ 2007 – 2013

Tento materiál je psán v zásadě z pohledu **chronologického**; tedy z **pohledu časové potřeby splnění termínu jednotlivých věcných oblastí a s nimi spojených možných bariér a rizik**. Časově nejurgentnější je možný výčet bariér a rizik, doprovázející proces konečného schvalování Národního strategického referenčního rámce; jen o něco málo volnější časový rozměr schválení je spojen s finalizací a schválením jednotlivých Operačních programů. Další sada možných bariér a rizik má již podobu kontinuální, nicméně i ta je omezena určitým splněním termínů. Patrně ruku v ruce s praktickým spouštěním jednotlivých Operačních programů by proto bylo žádoucí spuštění přehledného, srozumitelného a nekomplikovaného informačního systému, uživatelsky vstřícného a dostupného. Jen „chvilí“ poté pak přicházejí na řadu administrativní a procedurální záležitosti, patrně největší neznámá, největší výzva a oblast, od které je očekávána – v porovnání s nynějším stavem – nejvyšší míra pokroku a zlepšení. Na ně pak navazuje otázka včasnosti vyhlášení výzev a hladkosti fungování procesu spolufinancování. Chronologie bariér a rizik poté končí již v průběhu vlastní realizační fáze projektů, resp. v určitých případech i po jejich dokončení, a týká se efektivity preventivních, kontrolních i represivních nástrojů a subjektů při eliminaci pochybného, podvodného a podobného konání.

### 1. Schválení Národního strategického referenčního rámce

Národní strategický referenční rámec představuje základní strategický dokument České republiky pro čerpání podpory ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v programovacím období 2007 – 2013.

Jeho globálním cílem je podpora přeměny sociálně-ekonomických charakteristik České republiky v souladu s respektováním principů udržitelného rozvoje. Výsledkem by se mělo stát naplnění výzvy, aby Česká republika byla přitažlivým místem pro investice, práci a život obyvatel. Prostřednictvím trvalého posilování konkurenceschopnosti by mělo docházet k dosažení udržitelného růstu, jehož tempo by mělo výrazněji přesahovat průměrnou míru hospodářského růstu EU-25. Česká republika v souladu s tím bude usilovat o růst zaměstnanosti a o vyvážený a harmonický rozvoj regionů, vedoucí ke zvýšení úrovně kvality života obyvatelstva. Tento globální cíl je dále konkretizován do čtyř strategických cílů:

- konkurenceschopná česká ekonomika,
- otevřená flexibilní a soudržná česká společnost,
- atraktivní prostředí,
- vyvážený rozvoj území.

Jako každý zásadní, strategický programový dokument, jehož existence ovlivňuje tak zásadní záležitost, jako míru úspěšnosti využívání fondů EU v období 2007 – 2013, musí být vnitřně konzistentní, logicky provázaný.

Lze říci, že hlavní východisková pasáž Národního strategického referenčního rámce, tedy **socio-ekonomická analýza a analýza SWOT**, by neměla představovat bariéru, ani riziko s ohledem na budoucí cíle. Analytická část tak převážně vyhovuje potřebám tohoto dokumentu a je dobrým a adekvátním východiskem pro jádro celého dokumentu – jeho strategii.

Za jeho slabinu, která snad odráží i omezenou schopnost reflexe ohledně právě končícího programovacího období u nás, lze snad označit deskripci zkušeností ze současného programovacího období a z období předstupu. Lépe zvládnuté zpracování této pasáže by bylo nesmírně žádoucí, inspirativní i ulehčující zejména pro implementační a realizační pasáže nejen Národního strategického referenčního rámce, ale i jednotlivých Operačních programů, jež na něj budou větší, odpovídající míře konkrétnosti navazovat. Konkrétně pak zejména absence vyhodnocení nejlepších či nejuspěšnějších opatření může být vnímána dosti kriticky. Současně by tato pasáž měla obsahovat i metodicky zpracovanou kapitolu, založenou na tom, že strukturální a kohezní politika nemá primární cíl v tom, aby vyčerpala maximálně danou alokaci, ale aby takto vyčerpaná alokace sledovala nějaký věcný efekt – zvýšení produkční schopnosti dané země/regionu, zvýšení/udržení zaměstnanosti v dané zemi/regionu, zvýšení podílu terciární sféry na HDP, apod. Neuvědomění si autentického cíle pak může představovat dlouhodobou bariéru či riziko využívání fondů EU, může vyvolat nerealistická očekávání a ve výsledku vést k frustraci spojené s otázkou: Na co že jsme to ty evropské peníze vlastně vynaložili ?

Jádrem dokumentu Národního strategického referenčního rámce je kapitola **Strategie**. Formulace globálního cíle dokumentu rovněž nelze stanovit za bariéru nebo riziko; to samé však nelze tvrdit o jednotlivých strategických cílech. V případě specifikace jednotlivých strategických cílů můžeme v nynějším dokumentu na straně jedné nalézt až příliš mnoho priorit, na straně druhé v něm není dostatečně akcentována ta priorita, která ze všech „lisabonských“ dokumentů i nedávných aktivit a iniciativ EU přímo číší – energetická výkonnost a respektování principů nového energetického konceptu EU; tato potřeba se jeví akutní o to více v České republice, kde její hlavní prvky – vysoká úroveň spotřeby energie a energetická náročnost (tedy plýtvání energetickými zdroji), a využívání alternativních a obnovitelných energetických zdrojů, značně

zaostávají v evropském srovnání. Spíše méně podstatným postřehem pak může být otázka zařazení rozvoje informační společnosti mezi strategické cíle – je patrně bližší tuto prioritu (opět i v kontextu s „lisabonskými“ dokumenty) zahrnout do strategického cíle, spojeného s atraktivnějším prostředím.

Formulace globálního a strategických cílů není samoučelná; slouží ke zcela bezprostřednímu vymezení priorit a prioritních os strategického dokumentu a v jeho návaznosti zejména jednotlivých operačních programů. Společný jmenovatel problémů tohoto typu se nazývá: obsahové překryvy. Nejenom, že v případě některých strategických cílů nedochází k jakémusi plynulému přetečení do podoby prioritních os operačních programů, ale současně z tohoto procesu není vždy rozlišováno mezi tím, co je skutečný tématový, či obsahový překryv, a co je naopak žádoucí synergický efekt. Z pohledu tvorby dokumentu je toto nezbytně přísně rozlišovat; synergický efekt v zásadě představuje efekt dosažení sdílením, či vzájemným logickým propojením spolu příbuzných aktivit; v rámci **synergického efektu** má smysl uvažovat **v kontextu, že celek je více, než prostý součet jeho jednotlivých, izolovaných součástí**. Kdežto v případě překryvů v zásadě dochází k plýtvání zdroji; dochází k tomu, že jeden konkrétní cíl je řešen pomocí více vzájemně nepropojených nástrojů.

V Národním strategickém referenčním rámci se stále viditelně promítá patrně nejkritičtější změna oproti nynějšímu programovacímu období, a sice zesílený akcent na to, aby regionální priority byly řešeny ve velké míře regionálními autoritami; současně však existuje odůvodněnost toho, že i některé regionální priority mohou být naplňovány centrálně, plošně. Argumentace a jasné vymezení regionálních priorit v zodpovědnosti regionálních autorit a vymezení regionálních priorit řešených z centra stále zůstává nevyřešenou otázkou strategického dokumentu. Přes výrazný posun v nedávných týdnech **není stále symbióza ROPů s IOPem hladká a harmonická**.

Vyladění těchto oblastí je patrně aktuální výzvou nejbližších dnů, maximálně týdnů; naplnění této výzvy umožní, aby se celý systém opět posunul o krok kupředu směrem k dílčímu cíli – jím je proces přípravy finalizace jednotlivých operačních programů, patrně zásadní prioritou číslo jedna pro všechny zainteresované kraje a ministerstva pro zbytek letošního a počátek příštího roku.

## 2. Kvalitní příprava nové sady operačních programů

Lze se domnívat, že úzká místa, popsaná v případě bariér a rizik NSRR, se ve větší míře konkrétnosti a detailu prakticky analogicky objevují na úrovni jednotlivých operačních programů.

Prvním potenciálním rizikem je již samotný fakt jejich výrazného nárůstu oproti nynějšímu programovacímu období. U některých

(výrazné menšiny) lze předpokládat značnou míru kontinuity s nynějším obdobím jak z pohledu koncepce programu, tak i jeho reálné implementace. V jiných případech však – z definice – tato kontinuita nebude možná, neboť dotyčné subjekty a autority se na vlastní tvorbě a řízení programu aktivně nepodílely.

Prozatím lze konstatovat, že dosavadní úroveň přípravy i kvality zpracování jednotlivých operačních programů je velmi různorodá. **Obecným problémem je udržení logické linie socio-ekonomická analýza – SWOT analýza – strategie – formulace cílů – formulace nástrojů – determinace finanční alokace**.

Problém spočívá nejenom v zajištění logické posloupnosti ve stanovené linii, ale i v jednotlivých člancích této linie samotné. Kupříkladu, socio-ekonomická analýza se ne vždy týká navazujícího obsahu operačního programu, ale je orientována na problémy, jež nemají s programem ani nepřímo zcela nic společného. A naopak, některá témata, ústící následně v priority, nejsou socio-ekonomickou analýzou dostatečně podchycena. Tento nesoulad by z pohledu konečného schvalování programových dokumentů mohl představovat významnou bariéru.

Druhý viditelný zárodek bariéry spočívá v neprovázanosti mezi výstupy socio-ekonomické analýzy a SWOT analýzy, která někdy spíše připomíná shluk heterogenních problémů, než konzistentní, strukturovaný výčet předností, slabin, příležitostí a hrozeb v přímé návaznosti na strukturu programu.

Klíčovým problémem všech operačních programů a potenciálně patrně největší bariérou, případně rizikem, je **formulace strategie**; v jejím rámci pak relevance globálního a specifických cílů. Tento úkol představuje skutečně detailní, práci při identifikaci skutečných potřeb, které daný region, daný sektor či oblast v souvislosti s realizací Strukturální a kohezní politiky EU má. Ukazuje se, že formulace zejména globálního cíle, ale i cílů specifických ve většině nepředstavuje fatální problém – cíle jsou obvykle formulovány dostatečně obecně, ale současně i dostatečně výstižně k podchycení smyslu dokumentu strategického programového charakteru. Problematičtější je již další rozvinutí těchto cílů v podobě detailní deskripce priorit a prioritních os. I v porovnání s obdobnými dokumenty, připravenými v jiných členských zemích EU pro nynější programovací období, dochází při vymezení oblastí podpory až k **nadměrně detailnímu pojetí**, které zřejmě není přímo slučitelné s povahou dokumentu strategického typu.

Aby se situace stala ještě komplikovanější, významným prvkem strategické části operačních programů je vyjádření souladu nejen se zásadními komunitárními, národními, regionálními či sektorovými programovými a strategickými dokumenty, ale současně i explicitní vyjádření vztahu k ostatním operačním programům, resp. k ostatním nástrojům podpory (nástroje na podporu zemědělství a rozvoje venkova, přímé komunitární

granty, nástroje Evropské investiční banky). Smyslem je především stanovení jasných dělicích „kompetenčních“ linií mezi těmito dokumenty a nástroji; a současně identifikace synergických efektů, které jsou spojeny s řešením věcných problémů ve svém komplexu.

Otázka **synergií a překryvů** však neexistuje pouze ve vztahu **mezi jednotlivými operačními programy**, ale i v rámci jednoho OP, jeho priorit a prioritních os. Zejména nová zadání a nové přesuny v průběhu září, zdá se, přinesly nejenom vyjasnění těchto překryvů mezi jednotlivými programy, ale možná i zvýšenou komplikaci v rámci jednoho programu. Je zřejmé, že ani nynější verze nejsou verzemi konečnými, a zejména na této úrovni detailu bude docházet k jejich finálnímu dopracování ještě několik týdnů. Bylo by tudíž žádoucí vyhlásit **„stop-stav“ pro vnášení nových a nových parametrů** do existujících prioritních os a veškeré další úsilí již věnovat pouze vyladování parametrů jsoících.

Značná míra diferenciacie existuje v případě **vhodné volby ukazatelů (indikátorů)**. Zejména nové nařízení, které klade na roli indikátorů v operačních programech vyšší nároky, je chápáno rozdílně a způsob využití indikátorů lze charakterizovat jako velký experiment. Přestože existují jisté vysvětlovací materiály ke způsobu využití indikátorů, resp. jistá jednotící metodika, tento výklad je prozatím velmi rozdílný. Kupříkladu občas dochází k výběru indikátorů, které nemohou být realizací cílů operačního programu přímo a bezprostředně, a zejména ne dlouhodobě, ovlivněny. Za druhé je možné registrovat, že ve dvou operačních programech s velmi podobnými, ba totožnými oblastmi podpory, jsou vybrány zcela rozdílné ukazatele. Třetím problémem je pak zajištění měřitelnosti ukazatelů (jak měřit například ukazatel „zvýšení atraktivnosti renovovaného městského centra“?).

Nejmenší problém lze spatřovat při stanovení vlastní finanční alokace. Ta je ve většině případů stanovena realisticky a vyváženě; jediný problém v této věci lze identifikovat tak, že někdy **poměrně významná váha finanční alokace není dostatečně zdůvodněna předchozími kapitolami** a naopak (například, někde je cestovní ruch téměř považován a analyticky vyhodnocen jako jediná smysluplná forma podpory, ale jeho výsledná alokace se pohybuje v objemu 10 %).

### 3. Zlepšení přehlednosti a srozumitelnosti informací o fondech EU

Základním řešením problému přehlednosti a srozumitelnosti informací je koncentrace všech pracovišť působících na vládní úrovni, zabývajících se záležitostmi EU, do jednoho pracoviště. Toto pracoviště by pak bylo zodpovědné i za přehledné a srozumitelné šíření informací o EU, včetně komplexně a uceleně zpracované problematiky fondů EU.

Z důvodu aktuální politické situace je však toto řešení prakticky neproveditelné. Proto odstranění nynější bariéry zřejmě

spočívá v minimalističtějších řešení, spočívajícím ve vytvoření informačního zdroje na úrovni instituce, jež má problematiku evropských fondů ve své kompetenci – tedy Ministerstva pro místní rozvoj. V čem lze spatřovat hlavní bariéry v oblasti informovanosti? Především v absenci, resp. širším povědomí o jakési příručce, manuálu, instruktáži, jaké informace je možné prostřednictvím zmiňovaného informačního zdroje hledat. Každý zainteresovaný subjekt by měl v první řadě vědět, že existuje jedno jediné místo ve veřejné správě, kde takovýto zdroj existuje.

Za druhé, tento zdroj – zjevně a zřejmě elektronický – by měl být šířen nejen centrálně, ale rovněž prostřednictvím decentralizovaných pracovišť s regionální působností, která by se rovněž měla starat o zvýšení povědomí o něm (EuroCentra představují přirozený základ pro takto decentralizovaná pracoviště).

Za třetí, tento informační zdroj musí být klientsky a čtenářsky vstřícný; musí obsahovat full-textový vyhledávač a nabízené informace již musejí obsahovat přidanou hodnotu zpracováním. Nelze tímto způsobem šířit hrubá, nezpracovaná data a po uživateli žádat, aby si údaje následně sami zpracovávali. Naopak, tento zdroj musí nabízet velmi snadnou cestou veškerá dostupná srovnání a vyhodnocování jak ex-post (pro účely vyhodnocení stávajících zkušeností), tak ex-ante (jaké možnosti se ještě v daném čase nabízejí). Současně musí obsahovat srozumitelné analytické a případové studie, dokládající, že nějaký konkrétní subjekt svým konkrétním projektem dosáhl toho a toho konkrétního, měřitelného výsledku.

Za čtvrté, uživatel musí mít k dispozici základní a přehledný výkladový slovník všech pojmů a přehledný aktuální adresář všech odpovídajících kontaktů, apod.

Za páté, měl by být umožněn rovněž prostor pro tvůrčí, kultivovanou debatu a výměnu zkušeností ohledně dané problematiky. Přestože internetová stránka [www.strukturalni-fondy.cz](http://www.strukturalni-fondy.cz), či celkově stránky Ministerstva pro místní rozvoj se v mnohém výše popsaným kritériím blíží, zejména z pohledu komfortnosti používání a komplexnosti vyhledatelných informací, za tímto výčtem zaostávají.

### 4. Zlepšení administrativních a procedurálních náležitostí

Tento bod v rámci tohoto příspěvku nebude popsán v celém komplexu, neboť je obsahově natolik „košatý“, navíc poměrně čteně diskutovaný, například na <http://www.strukturalni-fondy.cz/evaluate>.

Pod pojmem zlepšení administrativních a procedurálních náležitostí lze vnímat opět (stejně jako dominantně v předchozím bodu) **zvýšení uživatelské komfortnosti, resp. dosažení takové míry sjednocení a zjednodušení, která umožní využít a sdílet již jednou nabytou zkušenost**



## Téma

### a neopakovat každou z požadovaných procedur vždy od úplného začátku.

Pokud se pokusíme o vytvoření výčtu úsilí, které by mělo k tomuto cíli vést, jako první lze uvést:

- zjednodušení struktury zprostředkujících subjektů; v rámci tohoto požadavku se jedná za prvé o sjednocení procedur v roli řídicích orgánů; za druhé pak snížení počtu implementačních agentur, v duchu principu: **jeden Operační program – jedna implementační agentura**; navíc by bylo velmi žádoucí, aby pravidla fungování implementačních agentur byla po procedurální stránce maximálně sjednocena (aby uchazeč, který komunikuje v rámci několika Operačních programů, nebyl nucen si neustále zvykat na nové a nové, odlišné a odlišné procedury),
- velmi podnětným, nicméně v blízkém horizontu těžko realizovatelným impulsem je naplnění myšlenky „one-stop shop“, korespondující i s popsáním fungováním informačního systému; pokud by se podařilo vytvořit ono přirozené, regionálně decentralizované **jednotné místo**, kde by byl nejen zájemce o informace, ale i aktivní aktér obslužen, velmi by to získalo na „zlidštění“ celého tohoto procesu,
- role one-stop shops by měla spočívat i ve vzdělávání, poradenství a osvětě, vycházející z konceptu poskytované veřejné služby (nikoliv ziskově orientovaného poradenství), jež může výrazným způsobem zesílit, rozšířit absorpční kapacitu v daném regionu, odvětví, oblasti.

## 5. Včasné vyhlásování výzev priorit a opatření Operačních programů

Tato bariéra přímo závisí na naplnění realizační a implementační části jednotlivých Operačních programů; tedy velmi úzce závisí a je podmíněna úspěšným zvládnutím všech předchozích programových fází. Prubířský kámen lze v této souvislosti očekávat především u autorit, které doposud neměly přímou zkušenost s řízením Operačních programů, tedy vedle některých tematických oblastí či sektorů, především u regionů.

Přestože na úrovni regionů již dochází k ustanovování výkonných orgánů a pracovišť na úrovni Regionálních rad soudržnosti, vlastní implementační mechanismus teprve vzniká a jeho vlastní uvedení do realizačního procesu teprve přinese skutečný test připravenosti; tento moment lze určitě označit za projev možného rizika.

## 6. Zajištění dostatečného a pružného spolufinancování

Je pravděpodobné, že bude částečně „změkčena“ tvrdá podmínka zpětného financování a potřeba finančních prostředků bude orientována především na vlastní samofinancování, méně již na potřebu překlenutí časového období mezi počátkem realizace projektu a momentem proplacení po jeho dokončení.

Pro účely dostatečného a pružného spolufinancování lze hovořit o třech základních modelech:

- spolufinancování na bázi veřejných prostředků;
- spolufinancování na bázi soukromých prostředků;
- spolufinancování na sdílené bázi veřejných a soukromých prostředků.

V případě spolufinancování na bázi veřejných prostředků je vhodné uvažovat o zřízení jakéhosi poolu, sdružujícího státní a regionální prostředky pro překonání bariéry nedostupnosti zejména malých řešitelů projektů s využíváním fondů EU.

V případě spolufinancování na bázi soukromých prostředků se pravděpodobně bude jednat o individuální iniciativy bank a finančních institucí, disponujících dostatkem disponibilních finančních zdrojů.

V případě sdílené báze veřejných a soukromých prostředků je možné hovořit o společném sdílení především na regionální úrovni, na níž – i podle vzoru řady ostatních členských zemí – dlouhodobě fungují regionální rozvojové fondy, sdružující jak regionální veřejné prostředky, prostředky bank a finančních institucí i prostředky soukromých individuálních i institucionálních investorů.

Společným výsledkem všech tří modelů je odstranění **bariéry nedostupnosti** při reálném dosažení na podporované projekty; míra jejich angažovanosti se může projevit v podobě záruky, přímého financování či v případě neziskových projektů dalších forem zvýhodnění.

## 7. Eliminace pochybností, skandálů a podvodů

Role veřejné služby by mělo být preventivní působení v oblasti odhalování jakýchkoliv pochybení, skandálů a podvodů, doprovázejících proces využívání fondů EU.

O jejich neúplný výčet, představující jak **bariéru**, tak i **riziko**, jež může v důsledku vést k uvalení takové míry sankcí, která může postihnout nejen pachatele samotného, ale i mnohem širší okruh nevinných subjektů (v podobě například pozastavení možnosti čerpání pro daný Operační program) se pokusme:

- pochybnosti, resp. selhání v procesu vyhodnocování projektů;
- pochybnosti spojené s odchýlením původního záměru projektu od jeho vlastní realizace;
- pochybnosti, resp. podvody spojené se zneužíváním vlastního dotačního nástroje, resp. s vykazováním nepravdivých, neúplných, či přímo lživých dat a informací.

Uvedený přehled se zdá být v době konce jednoho a počátku a přípravy nového programovacího období vhodnou inventurou poučení toho, čeho se vyvarovat, resp. čím se inspirovat. Ponechání bariér nás vnáší více do možnosti potvrzení daného rizika, jejich odstranění naopak znamená vytvoření přednosti oproti nynějšímu stavu.





# Statistické okénko

Statistické okénko v tabulkové formě zobrazuje důležité makroekonomické ukazatele všech 25 členských zemí Evropské unie. Zahrnují ukazatele ekonomické výkonnosti (HDP per capita k průměru EU, růst HDP, míra nezaměstnanosti), vnější ekonomické stability (běžný účet k HDP), fiskální stability (veřejné rozpočty k HDP, veřejný dluh k HDP) či cenové charakteristiky (meziroční inflace na bázi indexu HICP, úroveň cenových hladin). Pro srovnání jsou v tabulce i stejné ukazatele pro celou EU.

## Klíčové makroekonomické ukazatele

v %	Růst HDP			Saldo běžného účtu k HDP			Míra nezaměstnanosti			Meziroční inflace		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	VI-06	VII-06	VIII-06	VI-06	VII-06	VIII-06
Belgie	0,9	2,6	1,2	4,5	3,5	2,2	8,5	8,6	8,6	2,5	2,4	2,4
ČR	3,2	4,7	6,0	-6,3	-6,0	-2,3	7,1	7,2	7,1	2,3	2,4	2,6
Dánsko	0,7	1,9	3,1	3,2	2,3	2,9	4,0	3,7	3,7	2,1	2,0	1,9
Estonsko	6,7	7,8	9,8	-11,9	-12,7	-10,6	5,1	4,2	4,2	4,4	4,5	5,0
Finsko	2,4	3,6	2,1	3,8	4,1	2,4	7,7	7,8	7,8	1,5	1,4	1,3
Francie	0,8	2,3	1,4	0,2	-0,7	-1,2	9,0	8,9	8,8	2,2	2,2	2,1
Irsko	4,4	4,5	4,7	0,0	-0,8	-1,9	4,4	4,4	4,4	2,9	2,9	3,2
Itálie	0,0	1,1	0,0	-0,9	-0,5	-1,1	n/a	n/a	n/a	2,4	2,3	2,3
Kypr	1,9	3,9	3,8	-0,9	-5,3	-5,7	5,6	5,5	5,5	2,6	2,8	2,7
Litva	10,5	7,0	7,5	-6,8	-7,9	-7,0	5,4	5,6	5,7	3,7	4,4	4,3
Lotyšsko	7,2	8,5	9,1	-8,1	-12,9	-12,4	7,3	7,4	7,2	6,3	6,9	6,8
Lucembursko	2,0	4,2	4,2	6,4	10,5	8,4	4,7	4,8	4,8	3,9	3,4	3,1
Maďarsko	3,4	4,6	4,1	-8,6	-8,4	-7,4	7,2	7,5	7,6	2,9	3,2	4,7
Malta	-2,5	-1,5	2,5	-5,8	-9,6	-12,9	7,5	7,3	7,4	3,3	3,6	3,0
Německo	-0,2	1,6	0,9	2,1	3,7	3,9	8,2	8,2	8,5	2,0	2,1	1,8
Nizozemí	-0,1	1,7	1,1	5,9	6,2	7,1	3,9	3,8	3,8	1,8	1,7	1,9
Polsko	3,8	5,3	3,2	-2,1	-4,2	-1,5	15,3	15,1	15,0	1,5	1,4	1,7
Portugalsko	-1,1	1,1	0,3	-6,5	-7,8	-9,5	7,3	7,2	7,2	2,8	2,2	2,0
Rakousko	1,4	2,4	1,9	1,5	2,7	2,9	4,8	4,9	4,8	1,9	2,0	2,1
Řecko	4,8	4,7	3,6	-10,0	-9,5	-9,2	n/a	n/a	n/a	3,4	3,9	3,4
Slovensko	4,5	5,5	6,0	-0,5	-3,4	-8,5	13,5	13,2	13,1	4,5	5,0	5,0
Slovinsko	2,7	4,2	3,9	-0,3	-2,0	-1,1	6,2	6,1	6,0	3,0	1,9	3,1
Španělsko	3,0	3,1	3,4	-4,1	-5,8	-7,4	8,5	7,8	7,8	4,0	4,0	3,8
Švédsko	1,7	3,7	2,7	6,6	6,6	5,9	n/a	n/a	n/a	1,9	1,8	1,6
Velká Británie	2,5	3,1	1,8	-1,4	-2,0	-2,6	5,4	n/a	n/a	2,5	2,4	2,5
EU-25	1,2	2,4	1,6	0,1	0,0	-0,3	8,0	8,0	8,0	2,4	2,4	2,3

v %	Saldo veř. rozpočtů k HDP			Veřejný dluh k HDP			HDP per capita k ø EU			Cenová hladina k ø EU		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2002	2003	2004
Belgie	0,1	0,0	0,1	98,5	94,7	93,3	118,0	118,2	117,3	102,3	104,0	104,2
ČR	-6,6	-2,9	-2,6	30,0	30,6	30,5	67,8	70,2	73,1	54,7	55,5	55,0
Dánsko	1,0	2,7	4,9	44,4	42,6	35,8	120,9	121,6	123,1	135,6	138,8	137,0
Estonsko	2,4	1,5	1,6	6,0	5,4	4,8	48,2	51,2	55,7	107,5	108,7	106,6
Finsko	2,5	2,3	2,6	44,3	44,3	41,1	111,1	112,2	112,4	124,4	125,9	122,9
Francie	-4,2	-3,7	-2,9	62,4	64,4	66,8	111,7	109,6	108,7	106,1	105,8	108,0
Irsko	0,2	1,5	1,0	31,1	29,4	27,6	134,0	136,9	138,2	122,4	126,6	123,1
Itálie	-3,4	-3,4	-4,1	104,2	103,8	106,4	107,7	105,6	103,4	97,9	102,3	102,7
Kypr	-6,3	-4,1	-2,4	69,7	71,7	70,3	79,8	82,7	82,5	90,9	96,5	93,3
Litva	-1,2	-1,5	-0,5	21,2	19,5	18,7	45,2	47,8	50,9	54,6	54,9	54,6
Lotyšsko	-1,2	-0,9	0,2	14,4	14,6	11,9	40,8	42,8	46,7	57,6	55,4	56,4
Lucembursko	0,2	-1,1	-1,9	6,3	6,6	6,2	233,6	238,3	242,6	102,5	105,3	106,1
Maďarsko	-6,4	-5,4	-6,1	56,7	57,1	58,4	59,2	60,1	61,5	56,9	59,0	61,9
Malta	-10,2	-5,1	-3,3	71,3	76,2	74,7	72,6	69,2	69,4	73,7	74,4	74,9
Německo	-4,0	-3,7	-3,3	63,8	65,5	67,7	108,3	108,5	108,0	107,5	108,7	106,6
Nizozemí	-3,1	-1,9	-0,3	51,9	52,6	52,9	124,6	124,3	123,5	105,3	106,6	105,2
Polsko	-4,7	-3,9	-2,5	43,9	41,9	42,5	46,9	48,8	49,6	59,5	53,4	52,4
Portugalsko	-2,9	-3,2	-6,0	57,0	58,7	63,9	72,8	72,3	71,0	76,2	87,3	85,7
Rakousko	-1,5	-1,1	-1,5	64,4	63,6	62,9	120,7	122,5	122,2	105,2	105,7	103,6
Řecko	-5,8	-6,9	-4,5	107,8	108,5	107,5	81,0	81,9	83,5	82,2	84,5	85,1
Slovensko	-3,7	-3,0	-2,9	42,7	41,6	34,5	51,9	53,0	55,3	44,6	50,5	54,9
Slovinsko	-2,8	-2,3	-1,8	29,1	29,5	29,1	75,9	79,0	80,7	75,5	77,9	75,8
Španělsko	0,0	-0,1	1,1	48,9	46,4	43,2	97,3	97,5	98,1	85,0	86,6	87,4
Švédsko	0,1	1,8	2,9	51,8	50,5	50,3	115,7	117,3	118,2	121,1	124,0	121,1
Velká Británie	-3,3	-3,3	-3,6	39,0	40,8	42,8	116,1	116,1	115,8	110,7	103,8	105,6
EU-25	-3,0	-2,6	-2,3	63,1	62,4	63,4	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: Eurostat

Tato publikace je považována za doplňkový zdroj informací našim klientům i nejširší veřejnosti. Na informace uvedené v ní nelze pohlížet tak, jako by šlo o údaje nezvratné a nezměnitelné. Publikace je založena na nejlepších informačních zdrojích dostupných v době tisku. Použité informační zdroje jsou všeobecně považované za spolehlivé, avšak Česká spořitelna, a.s. ani její pobočky či zaměstnanci neručí za správnost a úplnost informací. Autoři považují za slušnost, že při použití jakékoliv části tohoto dokumentu, bude uživatelem tento zdroj uveden.

Některé obrázky použité v této publikaci pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise.

Vydáváno pod evidenčním číslem Ministerstva kultury ČR: MK ČR E 16338, ISSN on-line: 1801-5042, ISSN tisk: 1801-5034.

